

LÉON, ANTHONY, MIKE & COMP.

Constatăm cu plăcere că, de la o vreme, programele Departamentului Film-Teatru al Televiziunii s-au îmbunătățit simțitor la capitolul spectacolelor străine, unde ni se oferă montări ale unor regizori importanți, în distribuții (uneori) strălucite. Dar... — «căci este un însă», vorba lui Caragiale — pentru ca satisfacția noastră să fie deplină, ar trebui să se gândească cineva și la faptul că textele acestor spectacole (adesea, opere clasice ale dramaturgiei universale) merită să aibă parte de o traducere și de un «dactilofitraj» măcar decente. Ceea ce, din păcate, se întâmplă cam în două cazuri din zece. Urmărind, de pildă, reprezentația cu *Crimă și pedeapsă* (dramatizare și regie: Andrzej Wajda) în interpretarea ansamblului de la Schaubühne din Berlin, am încercat să facem abstracție de sonoritatea nu tocmai agreabilă, în speță, a limbii germane și să ne concentrăm asupra subtilurilor, evident traduse după acelea franțuzești deja existente pe casetă. Și multe ne-a fost dat să înghițim! Trecem peste «mărunte» inexactități de genul «au ucis-o» în loc de «am ucis-o» și altele asemenea, și ne oprim la numele proprii. Că Solon (legiuitorul atenian) devenise... Solomon (regele, probabil) — trecă-meargă, nu-l putem pretinde traducătorului ca — dacă așa grăiesc subtilurile imprimate — să (re)citească tot romanul spre a se lămuri despre cine și despre ce povestește el. Ii putem pretinde, în schimb, să aibă, față de Dostoievski, față de noi și chiar față de propria sa meserie, minimul respect de a se opri la cuvintele care încep cu literă mare în carte (publicată în câteva ediții) spre a descoperi că e vorba despre Aliona, iar nu Alena, despre Lizaveta, iar nu Elisaveta, despre Porfiri, iar nu Porfir etc. Sau, poate, prefăcându-ne strălăni de numele rusești o să ajungem mai repede în Europa! Dacă-l așa, atunci măcar să fim tranșanți: pînă cînd Lev, și nu Léon Tolstoi, de ce Anton, și nu Anthony Cehov sau Theodor Dostoievski! Ba, pentru iușirea procesului de europenizare, de ce să nu lansăm un Jean-Luc Caragiale și un Mike Eminescu!

■ A.G.

PREMII PENTRU TEATRU

Editurile DAB și CANOVA din Iași au atribuit, în cadrul unor înfîniri cu publicul, desfășurate la Palatul Culturii, la Teatrul Național și la Muzeul Teatrului, o serie de premii pentru actori, regizori și alți oameni de teatru.

Premiul de spectacol, pentru anul 1991, a fost acordat montării Teatrului Național din Iași cu *Serpentina*, după piesa lui Tankred Dorst, în regia lui Ovidiu Lazăr și scenografia Marfei Axenti, amîndoi distinși și cu premii individuale.

S-au acordat, de asemenea, premii pentru interpretare actorilor Teodor Corban, Ion Sapdaru și Liviu Manoliu. Cu prilejul împlinirii vârstei de 60 de ani, actorul Teofil Vălcu a fost distins cu un premiu special pentru întreaga activitate artistică.

Doamnei Lucia Burada-Romanescu, fiica reputatului istoric de teatru T.T. Burada, i-a fost acordat un premiu special pentru contribuția adusă la dezvoltarea artelor de spectacol, precum și pentru aportul la îmbogățirea fondului de documente al Muzeului Teatrului din Iași.

PIRANDELLO ERA ROMÂN!

Dar ce, parcă numai el? Și Cehov, ba chiar și Shakespeare! Ori, cel puțin, cunoșteau cu toții limba română, în care au și scris cîteva piese. Această cutremurătoare descoperire aparține secretariatelor literare ale cîtorva teatre și este adusă la cunoștința marelui public prin intermediul programelor de sală la spectacolele TICHIA CU CLOPOȘEI (Bacău), COMEDII (Teatrul Odeon) și ROMEO ȘI JULIETA (Studioul Casandra). Într-adevăr, ce altceva se poate deduce din faptul că amintirile publicației nu pomenesc nicăieri vreun nume de traducător? Mai mult, secretariatul literar al «Casandrei» — îmbogățește cunoștințele noastre despre dramaturgia universală anunșindu-ne că în repertoriul teatrului figurează și piese aparținînd lui Michel de GUELDERODE și lui Peter SHAEFFER! Să fie oare autorii în cauză unii și aceiași cu GUELDERODE și SCHAEFFER despre care e vorba în programul de sală următor, la O SĂRBĂTOARE PRINCIARĂ? Oricum, ținînd seama de vorba care spune că «numai cine nu muncește nu greșește», recomandăm celui (celor) ce redactează programele foarte multă atenție: dacă vreodată s-o întîmpla să citim acolo despre GHELDERODE și Peter SHAEFFER, am putea trage concluzia că, nemaigreșindu-se...

■ A.G.

FORME TEATRALE ALTERNATIVE NESUBVENȚIONATE DE STAT

La sfîrșitul lunii martie, UNITER a organizat o dezbateră profesională (moderator: Marian Popescu) privind stadiul actual și perspectivele formelor alternative de teatru. Înfînirea a fost apreciată ca utilă și binevenită în primul rînd de către directorii teatrelor particulare, care se confruntă în clipa de față cu greutăți foarte mari, uneori ele dovedindu-se — practic — insumontabile. Faptul că UNITER, organizînd această discuție, se arată dispus să-i sprijine (desigur, la nivelul propriilor posibilități, limitate), le mai dă o rază de speranță, fiind foarte important — așa cum s-a spus — nu numai ajutorul strict material, ci și cel moral sau publicitar.

Cei prezenți au putut afla cum s-au constituit cîteva dintre principalele teatre particulare existente în Capitală și care sînt problemele lor comune și specifice de la

Tudor Popescu — directorul Teatrului vedetelor, Dorina Lazăr — directoarea Companiei artistice «București» (asociat, Traian Ionescu), de la Valeria Seciu — directoarea Teatrului «Levant» și de la Florin Vasiliu — directorul Companiei teatrale de comedie ce-i poartă numele.

Au fost ascultate cu interes considerațiile referitoare la celelalte teatre independente, patronate de UNITER, dar total sau parțial subvenționate, funcționînd pe baza elaborării unor proiecte și programe care-și găsesc propriii lor sponsori: Teatrul franco-român, Teatrul Inoportun și Teatrul de cameră.

Inserarea unor anunțuri și reclame în Buletinele informative săptămînale pe care UNITER a început a le scoate încă din luna martie, sprijinirea teatrelor prin redactarea și editarea programelor

și afișelor de spectacol, prin parteneriatul pe care UNITER îl are acum cu firma Rank Xerox, sînt desigur doar cîteva dintre primele modalități de colaborare, ivite chiar în cursul discuțiilor. Ele nu rezolvă însă și nu pot rezolva problema de ansamblu a teatrelor particulare, care, în loc să fie încurajate, sînt practic obstrucționate, fie și prin discriminările de care au parte în raport cu celelalte instituții teatrale, de stat. Concluzia ce s-ar putea desprinde — și anume, aceea că guvernul e consecvent cu sine în «sprijinirea» inițiativei particulare, oriunde s-ar ivi ea — nu e de natură să impulsioneze apariția unor forme alternative de teatru, și sînt gata zăsmul celor care nu numai bani, ci și o nobilă dăruire de sine, ce are dreptul la stima și prețuirea noastră.

■ V.P.